

nes Antal jo aftager, tages fra Købstæderne hele Landet over, og Følgen heraf vilde da blive den, at Købstæder kunde komme til at afgive fra 2 til 4 Valgmænd, for at Eshjærg kunde faa de 16 Valgmænd. Dette vilde selvfølgelig være en Forrykkelse af de bestaaende Forhold, det kan ikke nægtes. Det samme vilde gentage sig, for hver Gang man senere vilde gøre en Landkommune til Handelsplads og vilde anvende samme Fortolkning, som nu er foreslaaet i Ændringsforslaget. Hvad jeg her har sagt, kan ikke bestrides. Det samme er blevet hævdet oppe i Landstinget, men kun fordi man fra anden Side vilde gøre gældende, at det hele var et tomt Juristeri fra de ordførende Medlemmers Side i Landstinget, det var ikke andet end Snurrepiberier, som man godt kunde lade være at tale om, thi det var ligegyldigt, hvad man gjorde. Dertil blev der sagt: Nej, det er ikke Snurrepiberier, men det vil drage væsentlige Følger efter sig for Købstæderne i Fremtiden, saafremt man forstaa Grundloven saaledes, at man kan gøre Landkommunerne til Handelspladser med den Virkning, at de skulle behandles lige med Købstæderne med Hensyn til Valgret til Landstinget. Det er altsaa fuldt berettiget. Men en ganske anden Ting er Spørgsmaalet om, hvilke Følger det vil drage efter sig for den bestaaende Ordning med Hensyn til Købstæders Afgang til Landstingsvalg. Det er ikke noget som helst Moment, der har Gyldighed i Spørgsmaalet om, hvorledes Grundloven skal forstaaes, og saaledes er det heller ikke kommet frem i Landstinget. Selvfølgelig maa Grundloven forstaaes paa den ene eller anden Maade, uden Hensyn til om den kommer til at virke paa den Maade eller paa en anden. Dette Moment er jo ligegyldigt, men det er kun blevet sagt i Landstinget, fordi man fra anden Side sagde, at det var tomt Juristeri, som man lige saa gerne kunde lade være at fremsætte. — Nu er Stillingen jo den, at vi her staa over for Spørgsmaalet om, hvorledes Grundlovens § 37 er at forstaa, om den er at forstaa saaledes, at naar vi gøre Eshjærg til Handelsplads, saa vil Eshjærg være at behandle lig med Købstæderne, eller om Eshjærg maa beholde sin Stilling som Sognekommune, medmindre vi faa en Grundlovsforandring, der siger, at Eshjærg som Handelsplads vil være at behandle lige med Købstæderne. Spørgsmaalet er, hvorledes Grundloven i saa Henseende skal forstaaes. Der har min Stilling hidtil været den, at jeg har sagt, at jeg kunde uden Betænkelse gaa med til den Forstaelse, at Eshjærg vilde opnaa lige Stilling med Køb-

stæderne, saafremt den blev Handelsplads, men vel at mærke kun paa den Betingelse, at vi fra alle Sider kunde blive enige om denne Forstaelse. Dette har jeg udtrykkelig fremhævet, og det blev ogsaa, det anerkender jeg, anført af den ærede Ordfører for Ændringsforslagsstillerne. Dette er mit Forbehold, og dette Forbehold har jeg taget med god Grund. Sagen er jo nemlig den, at vi ere i og for sig ikke berettigede til gennem en almindelig Lov at vedtage en Fortolkning af Grundloven, som indeholder en Forandring af Grundlovsbestemmelser. En Lovfortolkning i den Forstand kunne vi ikke give, fordi en Forandring af Grundloven jo kun kan blive til, ved at man iagttager den i Grundloven særlig foreskrevne Fremgangsmaade. En almindelig Lovs Udtaelse har altsaa i saa Henseende ingen Gyldighed; men jeg gaar ud fra, at naar man i en almindelig Lov som denne fik en saadan Bestemmelse som Udtryk for, at begge Rigsdagens Ting og Regeringen være enige om, at Grundlovens § 37 maatte forstaaes paa den ene eller den anden Maade, saa vilde der ikke senere blive rejst Spørgsmaal om en anden Forstaelse end den, man saaledes havde samlet sig om. Det tror jeg, der er god Mening i, og jeg har ydet, hvad jeg kunde, til at faa denne Lov igennem paa en saadan Maade, at man kunde faa dette Spørgsmaal klaret. Dette er imidlertid ikke lykkedes for mig. Man har her i dette Ting haft en Opfattelse af Grundlovens § 37, og det har senere vist sig, at Landstinget havde en anden. Jeg har for mit Vedkommende udtalt, at jeg havde ingen Betænkelse ved den Forstaelse, som gjorde sig gældende i Folketinget, men det har været klart af mine Ord, at jeg meget vel kan forstaa at man fra anden Side kan have en anden Opfattelse. Det er denne anden Opfattelse, der er kommen til Orde i Landstinget, og nu staa vi jo saaledes, at det vilde være i højeste Grad urigtigt, om vi nu forsøgte i en almindelig Lov at komme til en Fortolkning af Grundlovens § 37, uagtet vi ikke ere enige om, hvorledes denne skal forstaaes. Under disse Forhold var der, saafremt man vilde have denne Lov frem og vilde staa Eshjærg den kommunale Ordning, som den i høj Grad trænger til, ingen anden Vej at gaa end den, som jeg har gjort mit til, at Landstinget skulde gaa, nemlig, at lade Spørgsmaalet om Forstaelsen af Grundlovens § 37 fuldstændig ligge, og derfor har det høje Ting her faaet Forslaget ned fra Landstinget i en saadan Form, at det intet indeholder om, hvorledes Grundlovens § 37 skal forstaaes med Hensyn til